

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

št. 7.

Kranj, 18. februarja 1939

Pij XI. - papež velikega časa

Ves svet je prevzela novica, da je umrl glavar svete Cerkve, namestnik Kristusov na zemlji — papež Pij XI. Ves svet, ne samo katoliški je obstal pred njegovom osebnostjo in pregledel do velikih desetletij, ki ga je Pij XI. izvršil kot voditelj Cerkve. Brez dvoma je, da je Pij XI. živel prav v časih, ki se po pravici imenujejo veliki časi. Sicer se lice Evrope in ostalega sveta v tem času ni bogove koliko spremeno, zato je bilo pri tem več notranjih sprememb, ki dajejo našemu času prav posebno značilnost in nič preveč ne rečemo, če trdimo, da smo na prelomu dveh dob, da se bije silen boj duhov, ki ustvarja vsak dan nove situacije. In papež je vodil cerkev prav v teh notranjih, idejnih borbah skozi težak čas. O uspehih njegovega vodstva je težko soditi danes po videzu, ki se nam samo za trenutek pokaže, sodili bodo zgodbodavniji v bodočnosti, sodilo bo življenje v bodočnosti. Eno pa je gotovo: Kot poglavar cerkve, kot namestnik Kristusov je bil ves čas svojega vladanja papež, ki mu je poverjena skrb za dobro duš v cerkvi, za tiste osnovne pravice, ki jih katoliška vera od Boga ima, je bil borec za resnico in pravico, je bil genij, ki so ga vodile visoke ideje, ki jih ni samo sprožil, marveč jih skušal z vso resnostjo in z vsem svojim delom tudi realizirati, tako zlasti svojo veliko klejko katoliške akcije za obnovitveno delo vsega življenja.

Ob pričetku njegovega papeževanja je vstal komunizem in se s silno naglico razvil v svetovni pokret, a sam je dočakal njegovo dedičenco, tako da danes živi le še kakor pojemanje življenje in čaka katastrofe, ki ga bo za vselej uničila. Za časa njegovega papeževanja se je ves svet neprestano spremenjal z novimi političnimi in socialnimi orientacijami. On je bil priča krizi nekdaj vse-mogočnih sil: masonerije in židovstva. Njegovi sodobniki so: Ljenin, Trocki, Stalin, Kemal, Mussolini, Hitler, v njegovem času je bilo veliko število vojska, revolucion, preokretn, reform. Svetovni mir je visel ves čas njegovega papeževanja na nitki. V njegovem času nastane internacionalni aparat Zveza narodov in še za njegovega časa propade. In v vseh teh horbah in težkih križih mora Pij XI. varno voditi čolnič svoje cerkev, da ne zgubi, marveč da celo pridobi. Niti za eno teh številnih točk ne moremo reči, da bi jo bila cerkev v tem času izpustila, niti en sam nekoliko večji dogodek ni šel mimo papeža. Z enim sovražnikom se boriti včasih ni težko, čeprav je močan, je pa težko se boriti, če si napaden z vseh strani, če si sam in če so vsi proti tebi. Tak boj je moral bojevati Pij XI. in vsakdo mora priznati, da je izšel nasproti vsakemu sovražniku kot zmagovalec. Dasi je morala cerkev v tem času mnogo pretrpeti, dasi je tu in tam utrpela občutne izgube, vendar je to samo videz, ki prepriča kritikov in zmagovalce. Res, velik je današnji čas in tudi papež Pij XI. se je naproti njemu pokazal kot velikega papeža.

Dob teh dejstvij se nam marsikaj odkriva. Kot katoličani priznamo, da je papežto božja ustanova, priznavamo, da Previdnost vodi tudi papeža, da velikemu času tudi velikega moža. Priznavamo, da Bog, kakor posamezne človeke, tako včasih preizkuša tudi Cerkve. Vse se dogaja po načrtih božjih. To pravimo mi katoličani. Kdor pa tega ne veruje, kdor papežta ne prizna za božjo ustanovo, pa mo-

Ne sodimo prehitro

Po usodnih monakovskih dogodkih, ki so nam Slovanom v prav nemili luči in spominu, se razvijajo politični dogodki v Evropi s tako naglico, da jim je komaj mogoče slediti. Do dogodkov v Monakovem smo vsi Slovani nekako s ponosom in zaupanjem, morda prevelikim, gledali v bodočnost. Vse to veliko zaupanje in samozavest je temeljilo na iskrenosti zaveznikov Slovanov, Francije in Anglije. Tudi na Rusijo so se Slovani po svetu začeli in so upali, da bo imela nekaj sreca za slovanstvo izven svojih meja, četudi je v oljemenu nesrečnega komunizma. Toda, kako brisko razočaranje. Monakovski dogodek je pač jasno pokazal, da je bilo vse zaupanje Slovanov, ki so ga imeli bodisi v svoje „iskrene“ prijatelje ter v „matuško“, — velika naičnost.

Cehi so po monakovskih dogodkih sami priznali, da se v svoji zgodovini doslej niso nikdar bolj motili, kakor sedaj, ko so zadnjih 18 let skoraj slepo in iskreno verjeli svojim zaveznikom. Ugledni praški list je zapisal: „Če bi bili manj gledali na svoje zaveznike in bi bili bolj gledali na lastne koristi, kakor so to delali drugi, Češka bi ne bila tako okr-

njena, kakor je.“ To pove vse!

Nekateri se prinasin in to zgolj radi političnega nasprotstva vznemirijo in hudejo nad voditelji zunanjega politike naše države, češ da je naša država s tem, ko je sklenila neke pogodbe in dogovore z Italijo in Nemčijo izvršila — izdajstvo. Seveda, če gledamo na vse s stalična čistega stodostotnega slovanstva (čemur ne bomo odgovarjali), in da bi bili v tako srečnih okoliščinah, da bi Slovani sami mogli po svoji lastni volji diktirati razmere, potem bi bil še morda podan vzrok za tako sodbo. Toda, kadar stoji med dvema močnejšima sosedoma in več, da te lahko eden ali drugi po mili volji pohrusta, če ne boš skušal biti z njima v dobrih odnosa, in če več povrhu vsega, da na vsem božjem svetu nimaš nikogar, ki bi se zate postavil in te branil, tedaj bi igral neumno politiko, če bi rogovili in odklanjaj dobre odnose s sosedom. Ali je morda naša država v drugačnem položaju?

V danih razmerah pač ne more zavzemati prav nič boljšega stalična naša zunanjega politika in vse to mora premisliti tisti, ki prekliča in sodi.

Most v Otočah

V več slovenskih časopisih je izšlo že neštečto člankov, kateri so se bavili z vprašanjem otoškega mostu in ni bilo članka, v katerem se ne bi bičal ta starinski most, posebno pa poliranje mostnine. Zalostno pa je bilo to, da se je v te napade vpletala in vlačila politika, ter krivda teh neznenih razmer valila na občinski odbor in na župana, na faktorja, katera pri mostu oziroma pri urejevanju mostnih zadev nimata direktno prav nič opraviti. Občinski odbor izvoli odbor 5 članov — mostno upravo ter tako le edino tej mostni upravi in njenemu načelniku pripada posel urejevanja mostnih zadev. Zato ima tudi uradni žig in naslov: „Uprava mostu v Otočah-Ljubno“.

Ne bomo razglabljali o krivdi posameznih faktorjev, kajti to stvari sami — kakor nam že doigraletna polemika dokazuje — prav nič ne koristi. Sedanje, res kritično stanje mostne pa nas sili, da poslušamo nepristranska in stvarna mnenja strokovnjakov ter po njih nasvetih — tako ali tako — nemudoma rešimo to pereče vprašanje.

Most v Otočah stoji na enem izmed najbolj prometnih krajev vse Gorenjske. Ta most veče kolodvorčko postajo Otoče s starodavno božjo potjo Marije Udarjene v Ljubnem, v največjo božjo potjo vse Slovenije, z Marijo Pomagaj na Brezjah. Na tisoče in stotisoče romarjev prihaja semkaj letno in vsi ti romarji prehajajo čez ta most in so pri prehodu čez ta starinski most, ne samo ovirani s plačevanjem mostnine, ampak so ob vseh večjih navalih tudi v nevarnosti za lastno življenje.

Most v Otočah je 11 m dolg in samo 2.60 m širok. Ta most se popravlja leto za letom in ne veliko manje od stotisoč dinarjev se je že izdal za krpanje in popravila tega mostu. Kljub vsem tem popravilom in rednemu krpanju pa je most v tako slabem in kritičnem

stanju, da mu ne bo pomagalo nobeno krapanje več, ampak mora biti popolnoma prenovljen, ako nočemo, da ob prvi večji obtežitvi mostu dobitimo nesrečo, katera ne bode dvignila samo veliko prahu in povzročila upravljene jeze, ampak bo tudi imela težke in daleko-sezne posledice ne samo za mostno upravo kot tako, ampak za vse merodajne faktorje. Da je most starinski, da je most najmanj za 2 m preozek (kajti na mostu se ne moreta srečati dva voznika), da so koze in ješpani natrjeni, da je celo mostno ogrodje v slabem stanju, to more videti vsak popotnik, to pa so ugotovili tudi strokovnjaki-stavbeniki, ki so si pred kratkim na povabilo mostne uprave v Otočah ogledali pobliže ta starinski most in ugotovili njegovo skrajno slabo stanje.

Javnost je mnenja, da je samo mostna uprava kriva, da se pobira mostnina in celo, da je most v tako slabem stanju. Dejstvo pa je, da se vsa mostnina steka v fond, iz katerega se popravlja most in kateri je v načelu določen za zgraditev novega, modernega mostu. Ta fond je baje letošnje leto dosegel znesek din 76.000. Ker pa je letošnje leto — kakor že gorji omenjeno potrebna — najmanj — popolna poprava mostu, izmenjava koz in ješpanov, se bo fond gotovo znižal na minimum, ako ga še ne bo zmanjkalo. Na ta način, pa seveda ne bomo prišli nikoli do novega, res modernega in vsem zahtevam ustrezajočega mostu, na četudi se pobira mostnina še sto let. Na vprašanje, ali naj se stari most temeljito popravi in obnovi, moramo potem takem odgovoriti z odločnim ne! Kajti v tem slučaju bi se moral most najmanj še enkrat toliko razširiti, karščna je danes njegova širina. Le na ta način bi ustrezal zahtevam prometa. Ako pa hočemo most razširiti, moramo postaviti seveda nove koze in nosilnike. Na tak način bi bilo polo-

ra priznati, da noben od velikih papežev reformatorjev, pa tudi ne Leon XIII. in ne Pij XI. nista bila samozvanca, nekaka diktatorja po receptu Stalina ali Hitlerja ali Mussolinija, mora priznati, da ni papeževa moč v kanonih ali koncentracijskih taboriščih, mora priznati, da s tem, če se papeževa oseba umakne, cerkev še ni prav nič zgubila na svoji moči, mora priznati, da so vendar le neke višje sile, da ima papežto v tudi krščanstvo globlji temelj, da je na njem pečat večnosti in da ni samo endnevno geslo, ki nastane po človeku in z njim tudi zatone. Papežto ni dinastija, ni uveljavljanje posamezne osebnosti, ni plod gesla, ki je slučajno v modi, ne, papežto je več in v tem je vir sile, s katero se cerkev bori vedno z istega poprišča, s katero zmaguje vse

sovražnike, ki jo napadajo v vsakem času in z vseh strani. Razume se, da vsak papež svojemu delu da tudi svoj cebni pečat, a s tem njegovo delo prav nič ne zgubi ne na svoji vrednosti in ne na sili.

V velikem času je živel Pij XI. Do zadnjega dne se je zavedal svojega velikega poslanstva in s slehernim svojim dejanjem, s slehernim svojim besedo, ki jo je spregevoril kot papež, kot namestnik božji, se je pokazal velikega. Leta njegovega vladanja smemo imenovati rodovitno in plodno. Ko kot katoličani gledamo njegovo delo in njegovo življenje, se naša vera v božje poslanstvo Cerkve in pa pešta le še poživlja, v nas raste samozavest in ponos, da smo katoličani, da smo sinovi katoličke cerkve.

vico novega, polovico pa starega mostu. S kolikimi stroški pa bi bilo to skrpučalo zvezano? Gotovo z najmanj dvakrat kolikimi stroški, kolikor je sedaj v fondu nabranega denarja. Poleg tega pa bi prišli še stroški izmenjave mostnic, kateri bi bili radi nove širine mostu še enkrat toliko, kot so pa sedaj. Sedaj znašajo letni stroški izmenjave mostnic din 3000, potem bi pa znašali din 6.000. Kdo naj nosi te stroške? Banovina noče prevzeti mostu, občina sama pa ga tudi ne more vzdrževati. Tako bi morala zopet peti stara pečem: mostnina in zopet mostnina.

Mostna uprava je v svojem resnično težavnom položaju naprosila tukajnjega teskatega mojstra in stavbenika g. Franca Šparrove, naj ji naredi načrt in proračun za nov most. Po tem načrtu bi bilo polovico mostu iz lesa, polovico pa iz betona. Kože in podstavki bi bili iz betona, mostnice, nosilniki in vse drugo pa iz lesa. Tak most bi po proračunu omenjenega graditelja veljal din 230.000. Ta načrt je baje občina tudi predložila banski upravi v presojo in odobritev. Ta načrt pa ima na sebi dve veliki napaki, namreč, da bi po zgraditvi tega mostu bili kljub temu vsakoletni stroški in to približno din 5.000 za izmenjavo mostnic, drugič pa to, da ne prenese večje obtežitve kakor do 5.000 kg. Ta poslednja napaka pa je tudi glavni vzrok, da na graditev takega mostu nikakor ne moremo pristati, ker v ničem ne astreza našemu velikemu prometu, ker bi bila s tem izključena vožnja z avtobusi.

Iz tega vidimo, da bi bila tudi taka rešitev postavljive mostu neumestna in nepriporočljiva. Zato nam ne preostaja nič drugega, nego da postavimo moderen železobetonski most, ali pa vsaj pokriti leseni most, po vzoru kranjskega mostu, katerega je po načrtu g. ing. Dimnika zgradil g. Karol Kavka, stavbenik v Ljubljani. Na ta način bi bila celotna mostna zadeva v vse splošno korist ugodno rešena in bi se mostnina pobirala le toliko časa, da bi bila zgradba plačana. Potreben znesek za stroške naprave mostu pa naj bi dala banska uprava in sicer kot brezobrestno posojilo.

Kakor se sedaj potniki res upravičeno jezijo in razburjajo nad plačevanjem mostnine za prehod čez ta starinski most, tako je gotovo, da ne bo radi teh 50 par nihče več črnih besed, ko bo šel čez moderen in vsem prometnim zahtevam ustrezajoči most.

Damjan Vahen:

Esperanto v trgovske in strokovne šole

Že od nekdaj je človeštvo stremelo za mednarodnim jezikom. Tako zasledimo že v dobi fevdalizma, da je kot mednarodno občilo služil latinski jezik, ki je bil jezik plemstva, cerkve in učenjakov. Z odkritjem Amerike pa so nastala nova gospodarska prometna pota in meščanski sloji so začeli zahtevati svobodo prometa, svobodo trgovine: obrnjeništvu je v mnogem izgubilo svoje veljavo in namesto njega je nastopilo tvorniško delo. Tvorniški izdelki so se izdelovali za neomejeno število odjemalcev, promet in trgovina sta oživila; v gospodarstvu so prav tako začeli polagati največje pažnjo na zunanjega trgovine. Posamezni narodi so se borili za posest kolonij, za posest inozemskih svetovnih tržišč. Tako so Franci, Spanci, Angleži in drugi uvajali svoje jezike v kolonije in tako so narodni jeziki izpodrinili latinski jezik kot mednarodni občevalni jezik. Razni ijdudi različnih narodov so stremeli za istimi cilji, za svojo korist in konstitucijih svojih narodov; zato je pač razumljivo, da so začeli razmišljati o občevalnem mednarodnem jeziku, ki bi ustrezal vsem potrebam mednarodnega prometa in mednarodne trgovine! Izmed mnogih poizkusov (okrog 220) je ostalo edino delo dr. Zamenhofa: Esperanto!

In zakaj?

Zato, ker je edino dr. Zamenhof spoznal, da je obstanek in razmah mednarodnega jezika mogoč le, če temelji na

- a) na mednarodnih korenih živilih jezikov, ki so v rabi pri največjem številu narodov;
 - b) na enostavnih slovnic;
 - c) na enostavnem, logičnem besedovanju;
 - d) na možnosti nadaljnega razvoja jezika po časovnih potrebah in
- Na d) na ideji mednarodne vzajemnosti!

In ker je bil esperanto ustvarjen na teh temeljih, se je začel razvijati, se je razgibal, je zaživel po istih zakonih, kakor drugi živi jeziki!

Postal je mednarodni živi jezik mednarodnega živela sveta, ki ga govoriti danes več kot 3 milijone ljudi raznih ras, narodnosti. Danes je esperanto razširjen že po vsem svetu. Mnoge svetovne veletrgovine in tvornice svetovnega slovesa se ga poslužujejo v reklamne svrhe in v svrhe dopisovanja, prav posebno pa se ga poslužujejo v prometu na Holandskem, Norveškem, Madžarskem, v Češki, Franciji: na Japonskem in v Braziliji se ga poslužujejo celo kot uradni jezik.

Uvedli so esperanto v šole, na univerze po vsem svetu, pa tudi pri nas se poučuje esperanto na visoki komercialni šoli v Zagrebu. Radiopostaje oddajajo predavanja v esperantu! Tujsko prometna društva in zdravilišča se poslužujejo esperanta v propagandne svrhe.

Esperanto se danes širi z neverjetno nagljico prav posebno v znanstvenem in trgovskem svetu, kjer je esperanto tudi najbolj korišten in potreben.

Leta 1923. pa so sklenili na mednarodni trgovski konferenci v Benetkah, da bi se moral esperanto uvesti v vse trgovske šole, trgovske zbornice, da bi se ga morali posluževati kot uradni jezik mednarodni velesejmi, mednarodne trgovske konference, itd.

In vprav na podlagi tega sklepa, ki se je začel v zadnjem času uveljavljati, bi bilo potrebno, da bi se tudi pri nas uvedel esperanto v šole, saj bi ga absolventi kot korespondenti in uradni velepodjetij in veletrgovin potrebovali v svojo korist in v koristi svojega delovalca.

Zato torej esperanto v trgovske in strokovne šole!

Tyrš in Tyrševa cesta

Katoliška javnost iz Kranja apelira na kranjsko mestno občino, da se izvrše nekatere spremembe v imenovanju cest v našem mestu. Med te ceste spada brezvoma Tyrševa cesta. Če vemo, kaj pomeni Tyrš že za brate Čehe s svojo pogumno svobodomiselnim ideologijo, s svojim izrazitim protikatoliško usmerjenim delovanjem, ki so se ga oprijeli vsi njegovi bratje, s svojo vzgojo, ki je privredila češki narod na rob propada, potem je naša dolžnost, da preprečimo manifestiranje protikatoliških idej tudi s tem, da se imenujejo ceste po ljudeh, ki nimajo razen negativnih zaslug za nas Slovence prav nobenih drugih zaslug, ki so

celo nam proglašali po svojih bratih kulturno-bojno razpoloženje. Ceste naj se imenujejo po zaslужnih narodno zavednih možeh. Da so gospodje pri izbiranju imen našli tudi Tyršovo, je to zanje zelo lepo izpričevalo in mislimo, da se ne bodo razburjali, če jim bomo včasih povedali tudi resnico v obraz.

Občni zbor Strelške družine v Kranju

Občni zbor se je vršil v soboto pri "Petrčku" ob precejšnjem številu navzočih članov. Iste je počastil s svojim obiskom tudi okrajni načelnik g. Lipovšek in druge ugledne osebnosti. Po pozdravu predsednika so sledili poročila funkcionarjev, ki jih je članstvo soglasno sprejelo. Sledile so volitive predsednika. Na predlog br. Sedeja Vencelna iz Sv. Jošta je bil soglasno in z odobravanjem izvoljen dosedanji predsednik družine g. Mohor Ciril, ki je obljubil, da se bo tudi v bodoče zanimal za dobrobit družine ter prosil članstvo, da ga pri njegovem stremljenju podpira kot do sedaj. Nato je bil na predlog br. Sedeja izvoljen dosedanji odbor, le da se je izvolil v odbor še br. Slavec Ivo kot zastopnik Struževčanov, kar se je soglasno sprejelo. Za nadzorni odbor so se izvolili: gg. Gorjanc Franc, Lipovšek Gašper, sreski načelnik in inž. Papež Oton. Iz poročil smo slišali, da se je društveno življenje zelo poživilo in da se je javnost pričela za strelski sport jako zanimati. Postreljenih je bilo nad 9000 voj. nabojev in čez 2000 nabojev za florbertovko. Bilo je 26 strelskih vaj. Da so naši strelec po vsej državi na dobrem glasu, ni treba še posebej poudarjati, saj so od lanskih okrožnih tekem prinesli domov več zlatih in srebrnih kolajin. Po živahnih dehati glede bodočega poslovanja se je razvila daljša in stvarna debata, v pogledu čim večjega razmaha za državne obrambne namene tako koristnega viteškega sporta. Strelski družini želimo tudi v letošnjem letu veliko uspehov!

Akademski večeri

Pripravljalni odbor za ustanovitev novega katoliškega akademskoga društva v Kranju si je postavil nalog, da prireje letosno sezono pod okriljem Prosvetnega društva ser jo predavanje kulturnega značaja. Obravnavala se bodo v tem letu predvsem sodobna vprašanja s katerimi naj se seznaniti ne samo inteligencia, ampak vsakor, ki čuti veselje in smisel za vprašanja, ki postajajo za današnji čas pereča. Mimo tega se pa bodo vršila tudi strokovna predavanja.

Nehote nastane ob tem vprašanje: Kaj nas je vodilo k temu koraku? Mi, mladi, zlasti vidiemo, kako potrebna so predavanja, na katerih naj se nudi tudi najširšim plastem izobli-

kovanje svetovnognazorne jasnosti in načelnosti. Korak smo napravili in zato prosimo našo javnost, da nas v tem vzgojnem stremljenju simpatično sprejme in podpre naše težje, za katerimi se bori vsak pravi katoličan in Slovenc.

Na tem mestu vabimo vse, da se v čim večjem številu odzovejo našim akademskim večerom in s tem pokažejo, da odobravajo naše delo.

Obrtniški tečaji

Pred tednom se je dovršil pleskarski tečaj za imitacijo lesa in marmorja. Tečaj je vodil g. Martinc, strokovni učitelj in pleskarski mojster pod okriljem urada za pospeševanje obrti pri kr. bankski upravi. Obrtno združenje

zopet pokazalo, kake cilje ima zavod za pospeševanje obrti pri banovini. Želimo, da bi se isto poživilo tudi pri obrtni zbornici. Se koristneje pa bi bilo, ko bi se oba pospeševalna urada združila, podprla res zmožne moči, od katerih bi imelo obrtništvo nedogledne koristi.

Zaključek so vsi udeleženci lepo proslavili skupno z g. Martincem ter se mu je predsednik Združenja primerno zahvalil, kakor tudi vsem udeležencem za točen obisk, obenem pa tudi pospeševalnemu uradu za naklonjenost s prošnjo, da skuša ustreči, kadar bomo rabili kak podobnega. V imenu pomočnikov se je za požrtvovalnost zahvalil g. Leben, v imenu mojstrov pa g. Segulin. Veliko pa je pripomogel k temu prostor, ki ga je dal na razpolago predsednik šolskega odbora g. župan Česenj ter se

si prizadeva, da bi članstvo čim več pridobileno na znanju potom takih predavanj v tečajih, kjer se tudi iz praktične strani podaja snov novodobnih prípomočkov. Da je to potrebno, priča gorenja slika, ki kaže polnoštevilo udeležence te stroke iz našega okaja in nekaj še iz sosednjih. G. Martinc je pokazal toliko novega, da je zanimanje vsak dan pritegnilo vse udeležence ter skozi petnajst dni njen izostal. To je predavatelju vidno zadovoljilo in je odpril vse zaklade praktičnosti iz svoje dolgoletne izkušnje. Udeleženci so se tega poslužili ter napravili preko šeststo vzorcev. To pridobitev bodo brez dvoma sedaj tudi v praksi pokazali, ko bodo naročnikom ustrežili v vseh mogočih načinu imitacij na lesu kakor na zidu. Lepo gesto za napredok so pokazali pleskarski mojstri, ki so delali skupno s pomočnikom ter še z nekaterimi izven njihovega okoliša, ker se zavedajo, da bodo le skupno dvignili svojo obrto zadovoljive višine. Javnost naj se pa poslužuje domačih obrtnikov, ker bodo vsako delo, spadajoče v njihov poklic, točno in lepo izvršili. Tu se je

mu udeleženci in združenje zahvaljujejo. G. Martinc je izrazil veliko zadovoljstvo, zadovoljstvo pa bo doseglo višek takrat, ko bo prišel v Kranj in videl sadove dela na njihovih izdelkih. S prav lepimi vtili in dobrimi preizkušnji so udeleženci odšli ter bodo v bližnji bodočnosti to dokazali.

Tedenske novice

KRANJ

Občinstvo se opozarja, da se toči Adamičevino izključeno v Kranju pri „Bekselju“ in na Kokrici pri Laknerju.

Potovalna in izletna pisarna M. Okorn. Ljubljana priredi od 24. do 26. marca tri izlete v Italijo in sicer v Trst (din 128.-), v Gorico (din 130.-) in Idrijo (din 105.-). Pravitev se je 18. marca Izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ul. 3 tel. št. 22-50.

Mimica Zagorska:

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

„Planšarji iščijo izgubljeno živino,“ se je tolajil svinobojnik.

„Misliš?“ se je režal Volbenk.

„Mar meniš, da res duše ubitih po gorah iščijo rešitve? Sta to dve tavačiči duši?“

„Sam si dejal.“

Prišla sta do lesenega mostiča, ki je vodil čez Sečnico. Volbenk je mračno rekel:

„V strugi te vode je pokopan eden celjskih grofov.“

„Ali so ga ubili?“ šepetaje vpraša svobodnjak skrivnostnega starca...

„Da!“

Vilibalda je zaporedoma spreletavalo mrzlo in vročje. Ko sta šla čez mostič, se je skrival zopet prekrižal in z pokoj rajninkov duše. Bila sta v Gobovčah, v tistih mračnih gmajnih, skozi katero še podnevi ni bilo varno iti. Vilibaldu bi se najraje obrnil in stekel nazaj na Posavce k tovornikom. Toda Posavce je bil že daleč, luč iz Stefanove gostilne je že izginila za ovinkom, po močvirju pa so plesale večše in vedomec je bil med njimi. V Gobovčih je bilo Vilibalda groza, groza tudi za to, ker je hodil z Volbenkom. V noč so udarjali Vilibaldo podkovani škornji, Volbenk pa je hodil neslišno, kakor da li bil tudi sam duh. Po drevju so se neprestano drle sove. „U-ha, u-ha, sko-vik, sko-vik!“ je mračno odmevalo v temo, ki je tudi lunina svelloba ni mogla predreti.

„Kdo ve, koliko trupel trohni v tej hosti,“ je votto govoril Volbenk. „Neštetno jih je tu umrlo nasilne smrti. Tisti, ki so bili ubiti radi denarja, sedaj tožijo in jadikujejo po pomoči. Vse dotlej je čuti nihovo tožbo, da zapoje prvi podelin. Nocoj je kvatrna noč morda bova tudi midva kaj čula...“

„Bug ti ne usliši želje,“ je zastopal Vilibald.

Silen piš vetra je tedaj nagnil vrhove smrek prav čez cesto, da je zvezdano nebo za hip ugasnilo. Vilibalda je bilo groza, da je izgubljal razsodnost duha. Volbenk pa je šel molče dva koraka pred njim.

„Kaj je bilo zopet to?“ je strahoma vprašal svobodnjak.

„Kaj naj bol!“ se je hreščec zasmajal starec.

Nekje na strašno visoki skalni je zarezgal konj. Za-

rezgetal je dvakrat, trikrat. Nato je zalajal pes.

„Gorje! Gorje!“ se je začulo s pečine.

„Volbenk, nekdo kliče pomoči. Zašel je na skalo. Pojdi gori, pomagati mu morava.“

„Tepci! Komu boš pomagal? Poslušaj venda.“

Vilibaldu si je briral znojeno čelo. S skale se je še vedno rezgetanje konja, zamokli klaci so se izgubljali v temi in daljavi.

„Gorje! Gorje!“

„Vol. enk, pojdiva vendar gledat!“ nagovarja in prosi svobodnjak brezčutnega starca.

„Pojni ti gledat — rogatega.“

„Hudiča!“

„Mislim da.“

„Gorje meni! Joj!“ je kriknilo s pečine. Nekaj je zahreščalo, zagrmelo prav pod steno, zamokel krik, nekaj se je premestalo med gostim grmovjem po pečevju.

„Kaj vendar je?“ je trepetala vprašal Vilibald.

„Molči,“ se je glasil odgovor.

Ko sta prišla iz nevarnih Gobovce na polje, se je svobodnjak oddahnil. Pogumno je vprašal starca.

„Volbenk, ali prideš jutri pogledat mojo ženo?“

Vilibaldu žena na že tri leta ležala na postelji. Volbenk in mestni padar iz Kranja sta jo zdravila, na noge ji pa nista pomagala. Volbenk pa ni odgovoril na vprašanje.

„Vilibald, ali veš, česa se zdaj ljudstvo najbolj boji?“

„Turkov, dobro vem.“

„Glej, ko pridejo Turki, to tvoja žena zdrava.“

„Kako?“

„Teda jutri bo trupel, kakor jeseni hrušk. Tvoja žena ima holno srce. Odprli bom umorjenu, ki mu bodo glavo odsekali prsi in mu vzel srce. Sežgal ga bom v prah, tega bo ona popila in izdrava bo.“

„Grozal!“ je zastopal Vilibald. Zamašil si je ušesa, da ne bi še česa čul. Hlitri korakov je stopil naravnost čez polje v varno zavetišče svoje mogočne domačije.

II.

Vilibaldo domačija se je dramila iz sna. Sonce jo je obsijalo, iznad Kamniških planin se je vsipal baš vanjo ves zlati žar. Od gora do Vilibaldo domačije je žarela zlata cesta, po njej so sončni žarki romali do mogočne hele hiše in dramili nageljne in roženkravt, božali rožmarin...

Na robu ravnine je stala Vilibaldo domačija. Za njo se je razprostiralo polje, pod njo breg, tam spodaj spet

polje. Šum Bistrice je prihaljal do nje, lahen uspavajoč. Za njo se dvigajo gorski velikani, vsako jutro vzdigujejo glave iz morja megle, vsako jutro jih pozdravljajo prebivalci Vilibaldo hiše, ko žarijo v beli, žarki, slegiči luči. Stol, Begunjšica, Zelenica, Dobrač, Košuta, Križka gora, Storžič, Zaplata, Grintovec, Krvavec in tovariši, vsi ti pozdravljajo sprednjo stran Vilibaldovih dvorov. Hrbet je je ščitila zelenja Jelovica, na jugu sta se ji smejuja Sv. Jošt in Smarjetna gora. Še Smarne goro so videli dol in daljavi, a ta se je že izgubljala v s'jinji. Petero vasi se je sklanjalo moči svobodnjaka Vilibalda, ki jim je županil. Pod njegovo sodno palico so pripalali ljudje iz vasi: Bistrica, Dolenja in Srednja vas, Gojenja vas, ki je tedaj že dobivala ime Podtabor in iz Britofa. Vilibald sam je bil sicer v Dolenji vasi, a stal jedaleč od prazniških domov in tlačanskih koč, čisto sam je bil sredi svoje širne lastnine. Od Skofje Loke do Bleda so poznavali Vilibalda, zavidali so mu oblast in bogastvo. Okoliške vasi so z zavistjo gledale njegovo domačijo, prav iz Gozda, sred Križke gore, so gledali čez Udenboršt dili na ravno, kjer se je v soncu smejal dom Vilibaldo.

Visoko, helo hišo je obdajalo prostrano dvorišče. Pred hišo je stal hrast, pod njim kamenita miza, zraven pa je bil vodnjak, umetniško izklesan iz kamna. Iz n'egočega širokega žrela, nerodne kamenite kače, je tekla voda. Ta vodnjak je stal tam že davno, nihče se ni spominjal kdo bi ga naredil. Za hišo pa so se vrstili hlevi, lope in shrambe, bilo jih je za malo vasio. Zadaj se je razprostiralo polje, lepo, skrbno obdelano — Vilibaldova last. Za poljem so bili gozdovi, za njimi travniki, prav do Save segajoči, vse Vilibaldo. In pred hišo spet polje, do Bistrice samo polje in travniki, vse Vilibaldo. Nekam osamljena je stala sred ravni Vilibaldo domačija. Cesta ni bila daleč od nje, tovorniška pesem je vedno prihaljal glasno in razločno do nje.

To jutro se je Vilibaldo dom vzdramil nekoliko poneje kakor navadno, ker je gospodar zvečer pozno prišel iz Radovljice in se radi tega zakasnil v počitku. Toda potje je še mirovalo in cesta je bila še prazna, ko je Vilibald že vstal. Okovani škornji, irhaste dolokenke, bela platnena srajca s širokimi rokavi in jopiči srebrnimi gumbi, to je bila oblike Vilibaldo za delavnike. Svobodnjak je postal pred hišo, srknil je vase svežega zraka in gledal meglo nad Bistrico, ki se je začela vzdigovati. Potem je stopil na svilni, tam so spali hlapci. Prvega je za vrati dobil sina Martina, ves je bil zarit v seno in spal je. Vilibald ga je nalahan sunil.

Ustanovni občni zbor Kr. Jug. aero klubu "Naša krila" v Kranju. Ob lepem številu navzočih je v nedeljo 12. februarja otvoril predsednik priprav. odbora g. Pešl občni zbor. Po nagovoru in pozdravi delegatov iz Ljubljane gg. dr. Rapeta in Kepeca ter župana Česenja je takoj prešel na dnevni red. Pri volitvah v upravnem odboru so bili izvoljeni:

Predsednik Vilče Pešl, podpredsednik Gorjan Franc, trgovec, tajnik Prah Vladko, I. blagajnik Adamič Zvonko, II. blagajnik Kovacič Joža. Tehnični odsek Ing. Papež in ing. Savnik, gospodar Mihelčič Joža ter odborniki in namestniki: ing. Mlakar, dir. Korbar, Ločniškar, kapetan Milutinovič, Košorok, Hlebec, Wending, Jerc, Lieber, Kern ml. Cof Bogo. Nadzorni odbor g. župan Česenj in dr. Međušar.

Pred zaključkom je dr. Rape podal zanimive podatke o številnem stanju produkcije letal v pilotov v raznih državah, nato v znešenih besedah orisal pomen letalstva. Po zahvali g. dr. Rapeta za njegova izvajanja je predsednik zaključil zbor.

Ako imate kurja očesa in se Van dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Van naš pedikur odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Van za malo denarja strokovnaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Prosvetno društvo bo priredilo dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma IV. prosvetni večer združen s komemoracijo za pokojnim svetim očetom Pijem XI. Predvajal se bo film in sklopitne slike iz njegovega življenja pod naslovom "Vatikan in papež".

Stavbini delavci (sezonski), stanujoči na področju mestne občine Kranj, naj se prično v svetu brezposelnih podpor prijavljati s 15. marcem 1959. na Javni borzi delu v Kranju, drugi pri svojih občinah, v kolikor do istega dneva ne bodo zaposleni.

Couch zofe, otomane, divane
in vse tapetniške izdelke izvrave t. čno in solidno
V TONEJC
tapetnik, Kranj

Združenje mlinarjev in žagarjev v Kranju opozarja svoje člane, da najpozneje do 28. februarja 1959. vlože davčne prijave na poslovni prometni davek. Prijav za pridobinu ni treba vlagati, ker bo davčna uprava predpisala davek po lanskem predpisu. Lahko pa tudi to prijavo vsakdo vloži, če se mu zdi lanska odmera previosa.

"Naj vizagoj", esperantska revija, ki izhaja že tretje leto, najbogatejše ilustrirana, ki jo ureuje književnik Damjan Vahen iz Ljubljane, ki vodi v našem listu pismeni tečaj esperanta stane celoletno samo din 24.-; kdor želi list na ogled naj sporoči svoj naslov na naslov: Damjan Vahen, urednik "Naj vizagoj" Ljubljana, Reslova 29.

PRIMSKOVO

V nedeljo pa zares! Prireditev, ki je bila napovedana za preteklo nedeljo v Prosvetnem domu, je vsled žalovanja ob smrti sv. očeta moral odpasti in se bo vršila na pustno nedeljo, priteček bo ob 5. uri popo'dne. To nedeljo si bo vsak skušal poiskati kako zabavo in naše mnenje je, da jo bo v Prosvetnem domu dobil še več kot jo pričakuje. Tudi posreženi boste dobro! Vstopnina neobvezna, smeh obvezen. Nasvidenje!

STRAŽIŠČE

Peš pot Gaštejski klanc — Kalvarija. Kmalu bo dovršena nova peš pot Gaštejski klanc — Kalvarija in zadobila dokončno obliko. Sedaj so spremno izpeljali prestop od stare poti na novo pot tik ob Trebi križih in rešili s tem pereče vprašanje te poti, ki je dala manjšak kritike. Manjka samo še nasutje srednjega dela poti, da bo tudi v najslabšem delu, kjer je ilovnata podlaga, možen tako odličen prehod, kakor v spodnjem delu, kjer je pot že posuta s porfirnim gramozom, ki bo dal poti najboljšo podlago. Nova pot je odlična zamisel, ki jo je izpeljal ravno tak tehnični strokovnjak. Saj niti ne čutiš ne napora kedaj prehodi strmino, ki je svojčas, ko je bila v uporabi še staro pot, delala preglavice marsikom, zlasti starejšim ljudem, ki so se radi tega raje posluževali nepraktične daljše ceste Gaštejskega klancu. Sedaj pa je ustrezno vsem. Tako mladim ljudem, ki urnih nog naglo preskočijo nekaj stopnic in so že v Stražišču, tako starejšim, ki se poslužujejo te nove pespote in jo predvsem ti zelo hvalijo, ker jim mnogo koristi.

S tem so končno temeljito zavezani jezik raznim nergačem in hudobnim neobjektivnim kritikom, ki so si dovolili ob tej nepotrebnih "novotarij" dokaj pikrih opazk.

Neprestani vloni v tačnine v Stražišču. Klub temu, da se je mirljivim organom javne varnosti posrečilo razkrinkati in ujeti več vlonilskih "družbic" se zadnje čase javljajo še vedno novi poskusi tačvin v lvolom, ki pričajo, da še ni konec teh temnih elementov, ki neprestano vznemirjajo ljudi. Postali so že tako predzrni, da vlamljajo v zaprta stanovanja z vitribi, kjer nemoteno odpirajo dalje in pregleđavajo, kaj bi pobasali, ne menec se pri tem kaka nevarnost bi jim pretila. Če tukaj ne napolnijo svojih tatinskih malh, vlonjijo kar pri sosedu in če še tu ni dovolj si dovoljio in privočijo, morda vsem v posmeh že tretjega soseda. Tudi Stražiščani močno potrebujejo državno policijo, ki bo vpostavila mir in red v Stražišču, katerega žanda merjiva ne premore v svoji preoblitih zaposlenosti klub največji vestnosti in marljivosti v svoji funkciji.

PREDOSLJE

Zalostno pesem so peli naši zvonovi kar v pretekli teden. Prve tri dni so nam oznanjali žalost za blagopokojnim sv. očetom Pijem XI. V torek ob sedmih smo imeli v farni cerkvi slovensko zadušnico, pri kateri je bila tako lepa udeležba, da je bila cerkev polna kakor v nedeljah. Seveda je prišla vsa šolska mladina z vodstvom, kakor tudi občinski odbor z g. županom Ivanom Zabretom na čelu. Člani

fantovskega odseka so prikorakali z zastavo in v krojih. Po sv. maši je Prosvetno društvo v dvorani priredilo za umrlim sv. očetom žalno komemoracijo, katere se je udeležil tudi občinski odbor in mnogo ljudstva. V lepem govoru nam je g. jurist Mili Kovač orisal delo in pomen umrlega papeža Pija XI.

Pa niso še utihnili zvonovi za sv. očetom že so nam peli žalostno pesem in nam oznanjali, da je umrla Marija Jeraj, žena kamnoseka v Britofu. S svojo obilno družino je še opoldne skupaj jedla, nato je bruhišla kri in že pred eno uro je ležala na mrtvaškem odru. Zapušča moža in osem še majhni nepreskrbljeni otroki. Ob obilni udeležbi ljudstva smo jo v sredo pokopali. Vsej družini naše iskreno so salje.

Pa ni bila še ta gomila zakrita, že nam zvonovi iz Kokrice oznanijo, da je tam umrl Pernčev oče, Anton Debeljak. V ponedeljek je nešrečno padel v vodo, iz katere so ga komai še živega rešili. In v sredo zjutraj je smrť poleglo. Naj mu sveti večna luč!

V nedeljo 19. februarja ob poli 4. uri vabi Prosvetno društvo v cerkveno hišo vse priatelje, ki si žele za predpust zabavo, da jim s svojimi najboljšimi igralci pokaze burko "Zamotana snubnica ali Tisoč vozov". — Za lastni večer je pripravljen tudi lep spored, ki se prične ob 8. uri zvečer v Cerkveni hiši. — Za olakrat vam društvo jamči za dober uspeh in vaše zadovoljnost.

JEZERSKO

V nedeljo 19. februarja ob 3. uri popoldne priredi naše Prosvetno društvo burko: "Veseli dan ali Matiček se ženi". Vabimo vse, da se te igre udeležete. Tudi naši sosedje ob mrzli Koči naj bi se malo ogreli in nas prisli pogledat.

Dekliški krožek je preteklo nedeljo uprizoril igro: "Izguljeni raj", kjer so se naša dekleta prav dobro odrezale v svoje vloge res sijajno rešile, tako da smo se divili lepoti kraljice in njenih dvorjan, nasmehali pa preprosti Marjan in njeni Nežki ter gibkemu ranjanju gorskih palčkov.

KRIZE

20 let delovanja za prosveto! Te dni praznuje 20 letnico svojega delovanja pri dramatičnem odseku Prosvetnega društva, naš znani komik brat Meglič Franc, po domače "Matičkov Francelj" iz Sebenj. Jubilantu, ki nastopi tudi v nedeljo pri burki: "On in njegova sestra", najiskreneje čestitamo in želimo, da bi praznoval še mnogo jubilejev na odru naše Prosvete in tako spravil občinstvo v neprisiljen smeh kot ga bo ravno v nedeljo.

Po dvaindvajsetih letih je končno dograjen most v Pristavi čez Bistrico. K temu bi pri pomnili, da so prejšnji olčinski odbori postavljali ta most samo v proračun in tako vlekli samo naše delavstvo za nos, ki je toliko hrenepeno po tem res potrebnem mostu. Sele sedanja občinska uprava z županom gospodom Ahačič Petrom, je uvidela veliko potrebo in most zgradila.

Končno vendar! Že parkrat smo naglasili v naših poročilih, kako velika potreba je v Križah zgraditi kolodvor. Toda vse doletje ni bilo ljudi, oziroma pravim gospodarjem ni bila dana dočnost, da bi to stvar izpeljali. V nedeljo se je vršil v občinski pisarni sestanek, na katerem so obravnavali to vprašanje, ki ni važno samo za nas, nego ravno tako za Golnik in Kovor. Na tem sestanku je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo izpeljati to lepo zamisel. V ta odbor so bili izvoljeni: predsednik Zupan Jože, posestnik in avtopodjetnik, za tajnika Zdravko Novak, olčinski tajnik, nadalje: preč. gospod župnik Hartman Jože, Smuk Friderik, posestnik in tovarnar, Ahačič Peter, posestnik in župan, za zdavilje in občino Golnik g. Čeplak Franc, ravnatelj zdravilišča in zastopnik občine Kovor. Že sama imena nam dajejo zagotovo, da bo kolodvor že do jeseni dograjen in to kakor se čuje tako, da davkopalčevalci ne bodo nič prizadeti. Odboru, ki si je nadel tako težko nalogo želimo obilo sreče.

CERKJEV

Smrt sv. očeta Pija XI. je med našimi farani naredila globok vtis. Zato smo zvedeli v petek v popoldanskih urah, ko se je zazibal veliki zvon in naznali faranom smrt vrhovnega poglavarja sv. Cerkve. Njenu so kmalu sledili zvonovi po podružnicah. Ljudje so pa nestрпno pričakovali časopisne vesti o zadnjih trenutkih sv. očeta. Na uradih in tudi na nekaterih privatnih hišah so zavihrale črne zastave, ki so zlasti v nedeljo delale svoj resnobni vtis. Sv. Maše zadušnice v torek se je udeležilo veliko število faranov.

Igra "Politikant", ki je bila zadnjo nedeljo vsled smrti sv. očeta odpovedana, bo uprizorilo Prosvetno društvo v nedeljo 19. februarja ob poli 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Kakor smo že pisali, je imenovana burka zelo smešna, ki bo brezvoma spravila vse gledalce v dobro voljo. Vsled tega vas še enkrat vabimo, da posjetite prireditev, na katero pripeljite tudi prijatelje. Izvzeti niso tudi okoličani, posebno od tam, kjer sami nimajo prireditve. Vsi najlepše vabljeni!

Na našo šolo je bil pred kratkim imenovan za učitelja g. Ušenčnik Jakob in je te dni nastopil službo. Gospoda učitelja, ki je dosegel služboval v Metliki prav iskreno pozdravljam!

Kmetje so se v nedeljo zbrali na občnem zboru Krajevne kmečke zveze. Na zborovanju so poleg organizacijskih zadev obravnavali tudi pereča javna vprašanja, ki se tičejo kmečkega stanu. Ugotovljeno je bilo, da je prvi pogoj za doseganje kakih uspehov, poglobitev stanovske zavesti in povečanje sloge med kmeti, z zaupanjem v svojo stanovske organizacije, vztrajno in odločno se boriti za zboljšanje kmečkega položaja. Kot govornik je nastopil g. Ovsenik iz Preddelj, nekaj misli je pa povedal tudi domači g. župnik. Izvoljen je bil stari odbor z g. Šipicem na čelu. Kmetje, vsi okrog svoje organizacije, v borbo za svoje krištali.

Na fantovskem sestanku v torek zvečer je predaval g. dr. Čeferin iz Ljubljane o zadržništvu. Sestanek je bil dobro obiskan. Prihodnji teden se pa vrši sestanek kot ponavadi v četrtek zvečer ob 8. uri v malo dvorani.

TRŽIČ

Ustanovni občni zbor ZZD se je vršil v nedeljo, dne 12. februarja v Rokodelskem domu. Delegat centralne tov. Pirih je v daljšem govoru tolmačil program ZZD z ozirom na delavni položaj v naši državi. Predvsem je poudarjal, kako potrebna je borba proti komunizmu in tudi proti pretiranemu nacionalizmu. To sta dve skrajnosti, ki ne moreta ne delavstvu in tudi ne človeški družbi nuditi trajnih dobrobiti. Občni zbor je vodil tov. Klofutar Franc. Pravila je prečital Prešeren Franc in so bila brez ugovora soglasno sprejeta. Izvolil se je odbor, kateremu predseduje Dacar Rudolf. Občni zbor je pozdravil tudi č. duhovni svetnik Vovk in želel mnogo uspeha in da ne bi prišlo do tako žalostnih razmer kakor v JSZ.

Združenje čevljarskih mojstrov in Združenje rokodelskih obrti sta sklicala zborovanje v televadnicni meščanske šole v nedeljo 12. februarja dopoldne. Na dnevnem redu je bila razprava o starostnem in onemoglostnem zavarovanju obrtništva. Na zborovanju se je pojavilo par nerazodnih ljudi, ki so hoteli ustvariti nerazpoloženje proti zavarovanju. Žal, da je temu nasedlo tudi nekaj drugih in že je bila nevarnost, da bi se zborovalci izrekli proti zavarovanju. K besedi se je oglasil tržiški župan g. Janez Majeršič, ki je pozdravil to zborovanje in obenem priporočil, naj se vprašanje o zavarovanju resno premisli in ne kar a priori odkloni, ker misel o zavarovanju se je pojavila iz potrebe in ne iz kakšnih kapric političnih ljudi. Večina zborovalcev je te besede razumela in po zborovanju živahno komentirala.

Nato se je vršil občni zbor Združenja čevljarskih mojstrov. Po poročilih načelstva in nadzorstva so bile volitve. Izvoljeni so bili stari člani načelstva. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni mesto g. Gradišar Andreja iz Križev, g. Šolar iz Dupelj. Pri slučajnostih je bila debata glede ustanovitve obrtne šole v Križah. V debatu je posegel tudi g. strokovni učitelj Jože Steimann in priporočil, naj se šola ne deli, ampak naj se ta izpopolnjuje, ki je obstoje v Tržiču. Ustanovitev šole v Križah bi pomenilo ogromno breme tako za občino, kakor za mojstre, ker same podpore ne zadoščajo, vsaj trajno ne.

V krogih političnih nasprotnikov v Tržiču krožijo duhovite okrožnice. Srake si nadevajo pavovo perje. Vsi še vemo, kakšni teroristi, absolutisti in rakovi naprednjaki so bili takrat, ko so imeli v rokah oblast. Glasom teh okrožnic pa lahko rečemo, da so navadni lažniki in prevaranti. Žalostno je le za tistega, ktoru njihovim lažem in nedoslednostim še verjam.

BESNICA

V nedeljo dne 19. februarja priredi tukajšnje Prosvetno društvo v Gasilski domu v Spodnji Besnici ob 7. uri zvečer burku "Narobe svet". Prijatelji smeha pridite, ne bo vam žal!

SKOFJA LOKA

Žrtev alkohola. Zelo žalostno je končal v ponedeljek ponoči kot žrtev alkohola ženjaj 28 letnji Anton Podobnik iz Stare Loke. Imenovan je bil brez stalnega stanovanja, delomržen ter je preko mere zaužival žganje, nazadnje celo gorilni špir, katerega žrtev je postal. V torek zjutraj so ga našli mrtvoga v "Bidevči" drvarnici v Stari Luki. Prepeljali so ga takoj v mrtvašnico na starološko pokopališče. Naju mu bo Vsemogočni milosten sodnik!

Smrt sv. očeta Pija XI. je tudi v našem mestu žalostno odjeknila. Ko so v petek popoldne zvonovi oznanili smrt velikega očeta vseh katoličanov, so takoj zaplapalole v znak žalovan-

Kdor se hoče dobro in veselo zabavati, naj se potrdi v hotel

„Kranjski dvor“ k PETERLINU

kjer se toči v prijetnih, moderno opremljenih prostorih, priznano izborni dolenski cviček, fina ljunomerska in haloška naravna izbrana vina, kakor tudi zajamčeno pristni, prvovrstni, originalni, zdravilni „DINGAČ“, priporočljiv posebno za oslabelite. Vsa vina dobavljena direktno od vinogradnikov. Čez ulico 2 din ceneje. Ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila.

Za obisk najvlijudnejne vabita in se priporočata

Miro in Angela Peterlin

ESPERANTO

Tečaj vodi Damjan Vahen.
(Nadaljevanje.)

IV.

BESEDE: forgesi = pozabiti, diri = reči, doni = dati, perdi = izgubiti, inko = čnilo, peti = prisiti, infano = otrok.

PREDLOG: je beseda, ki nam pojasni, v kakem razmerju je beseda, pred katero stoji predlog z drugimi besedami v stavku. Vsi predlogi imajo svoj določeni pomen, le predlog je nima svojega stalnega pomena in ga rabimo tedaj, kadar si nismo na jasnem, kateri predlog naj rabimo.

Vsi predlogi zahtevajo pri sebi imenovalnik, le kadar naznačujemo smer (na vprašanje kam?) rabimo predlog s tožilnikom.

Nekaj predlogov: de = od, al = k, h, el = iz, sur = na, že = pri, en = v, por = za, pri = o, sub = pod, apud = poleg, gis = do, sen = brez, pro = zaradi, super = nad, dum = dokler (med časom).

Primer: Apud mi staras mia am'ko. En la libro mi legis pri belaj tago. Mi iros en la čambron, sed mi estas en la čambron. Pro vi mi ne dormis. Cu vi iros kun mi en la domon de mia bona amiko? Ne estas longa vojo gis domo de mia patro kaj mi ne deziras iri sen vi.

Kdor želi, da se mu popravljajo naloge, ki jih dela pri učenju, jih lahko pošilja voditelju tečaja na naslov: Damjan Vahen, Lju lja-na, Resljeva 29. Za vrnevi popravljenih nalog naj priloži znamko za dan 1.50.

Se nekaj veznikov: sed = a, ampak, toča, čar = ker, kajti, ke = da, tamen = vendar, ankorau = še.

PREDPONKE: so besedice, ki jih stavimo pred besedni koren, ter z njihovo pomočjo tvorimo nove besede.

mal — : je predponka, ki izraža popolno nasprotno pomenu besednega korena:

bona = dober, -a, -o : malbona = slab, -a, -o
amo = ljubezen : malamo = sovražstvo
hele = svetlo : malhele = temno
sana = zdrav, -a, -o : malsana = bolan, -a, -o
sana = zdrav, -a, -o : malsana = bolan, -a, -o
juna = mlad, -a, -o : maljuna = star, -a, -o
forta = močan, -a, -o : malforta = slaboten, -a, -o.

re — : je predponka, ki znači povrnitev dejanja v prejšnje stanje, ali pa ponovitev dejanja:

doni = dati : redoni = vrniti (nazaj dati)
iri = iti : reiri = vrnite se (nazaj priti)

PRIPOENKE: so besedice, ki jih stavimo za besedni koren toda pred slovniško končnico, ter z njihovo pomočjo tvorimo nove besede.

— in — : je priponka, ki označuje način ženski spol. S pomočjo te priponke tvorimo iz besed, ki označujejo moški spol besede ženskega spola:

patro = oče : patrino = mati
frato = brat : fratino = sestra
amiko = priatelj : amikino = priateljica
hodiā = danes, hierā = včeraj, morgāu = jutri.

Car estis hierā bela tago, ni iros hodiā al mia frato. Morgāu mi redonos al vi belan libron. Mi vidis vian patron en la urbo. Hodiā estis bela mateno. Ankaū vespero estos bela. Cu vi ne estis hierā en la urbo? Mia frato skribis al vi longan leteron pri la libro.

BESEDE: letero = pismo, bovo = vol, rego = kralj, servi = služiti, rido = smeh, čambro = soba, flugi = letati, ludo = igra, ējelo = nebo, tero = zemlja, kara = drag.

— ej — : je priponka, ki znači kraj ali mesto, kjer se dejanje dogaja ali dejanje traja, ki ga označuje besedni koren:

lerni = učiti se : lernej = šola
ludi = igrati se : ludejo = igra'nica
kal = kava : kafejo = kavarna.

— il — : je priponka, ki znači orodje, sredstvo, napravo, sploh pomočno sredstvo, s katerim kaj delamo:

flugi = leteti : flugilo = perot
ludo = igra : ludilo = igrača.

Infanoj ludas per ludiloj, la bardoj flugas per flugiloj. Infanoj ludas en ludejo per ludoj.

— ist — : je priponka, ki znači osebo stalno poklicna ali trajnega dela, od katerega človek živi:

servi = služiti : servisto = sluga
servistino = služkinja.

labori = laborato = laboristino — laborejo — labore —

Tvori na gornji način iz vseh do sedaj znanih besed s pomočjo priponk, predponk in slovnih končnic nove besede!

(Se bo nadaljevalo.)

na mnogih poslopijih črne zastave, na uradnih pa jugoslovanska trobojnica na pol droga. Tri dni zaporedoma so se oglašali zvonovi po trikrat na dan, v mestu in vsej faci, za pokoj duše sv. očeta. Prosvetno društvo pa je pripravilo za četrtek zvezčar žalnou komemoracijo. V torek ob osmi uri pa je bila v župni cerkvi slovenske sv. maša in rekviem za pokoj sv. očeta, ob navzočnosti vseh društev s praporji, razen enega seveda, navzoča je bila tudi šolska mladina, učiteljsvo, zastopniki vseh uradov in vojaštvra.

Dva para se ženita. Tako je namreč naslov sijajni komediji, ki jo pripravljajo najboljši igralci našega prostovetnega odra za pustno nedeljo ob 8. uri zvečer. Pri tej igri gledalec in igralce seveda ne bo obsvetljeval „polarni sij“, ker take posebnosti so pridržane „višnjem slojem“ vendar pa kdo se hoče na pustno nedeljo iz dna srca nasmejati, bo prihitev v dnevno dvorano na veselo „ohet“.

Javna dela. Izredno ugodna zima omogoča, da se tudi v tem letnem času sicer v nekoliko zmanjšanem obsegu, pa vendarle, javna dela tudi sedaj nadaljujejo. Ze teden dnež opozarjajo delavci nakupovanje material na Komnitniku, katerega vozniki vozijo na nasip pri „Sifreju“, ki bo v glavnem kmalu gotov. Cestiske mora biti obloženo le še s kamenjem, posuto in nato s težkim valjarmem zvaljano. Upajo, da bo v doglednem času izročeno prometu.

Hišo podpirajo. Na koncu Spodnjega trga že stoljetja stoji hiša štev 40, ki je sedaj last matenega Matevža Hafnerja. Ker je hiša severna v zelo slabem stanju in ker je ca 1.50 m pomaknjena na cesto, tako da je prava ovira za promet, ki se razvija od „Grabna“ preko Spodnjega trga. Zato so merodajni činiti stopili v stik z lastnikom in dosežen je bil sporazum, da se bo hiša podrla na račun občine in cestnega odbora, lastnik pa bo brezplačno odstopil svet in se bo umaknil na predpisano linijo, kjer bo zgradil novo hišo. Prejšnji teden je lastnik podrl že del strehe, ta ali prihodnji teden pa bodo delavci pričeli s podiranjem zidu.

Pri tem pa moramo opozoriti, da bo s hišo vred podrt tudi zadnji ostanek škofjeloškega obzidja, ki je v srednjem veku odijal naše mesto in ga varoval pred sovražnikom. Tako so si tudi Turki dvakrat polomili zobe nad njim.

Veliko odobravanje med vsemi, ki imajo na posti količaj opraviti, je vzbuđila naša zahtevev postavljenia v zadnjem „Gorenju“, najpoštna uprava vendar že enkrat poskrbi, da bosta vsaj prve štiri dni v mesecu poslovali dve uradniški moči, ker ena sama moč nikakor ne zmore ogromnega prometa. Mi pa sedaj čakamo, če bo kaj uspeha. Kako bo pa prvega bomo pa že še poročali.

Jamnikov ata — 75 let. V nedeljo so Jamnikov ata g. Valentijn Debeljak v krogu svoje številne družine obhajali 75-letnico svojega življenja. Jamnikov ata so vzor tih dečavnosti, saj so se iz ubogega hribovskega pastirščaka prerili skozi življenje do najbolj priljubljenega trgovca v našem mestu. Svojo mnoogočivilno družino je vzgojil vseskozi v slovenskem in katoliškem duhu. Svojim otrokom je dal visoko izobrazbo, tako je sin Tine, danes kulturni urednik „Slovenec“, sin France je nastek našega poslanca, ravnatelj Mestne hraničnice, itd., sin Viktor pa ravnatelj mlin na „Trata“. Pa tudi hčerke so dobro preskrbljene, saj je hčerka Minka, županja našega mesta. Soprga mu je umrla pred 4 leti.

Priljubljenemu jubilantu in vzoremu katoliškemu možu tudi „Gorenjec“ iskreno čestita k njegovemu jubileju.

„Slovenski blok — z avtom po informacije“. Vlada je padla! Nova vlada! Sporazum s Hrvati itd. To so bile novice, ki niso dale spati tistem gospodu, ki tvori pri nas „Slovenski blok“, je obenem njegov duhovni vodja, predsednik v članstvu. Pa se je ta „Slovenski blok“ v našem mestu razburil ter hotel na vsak način zvedeti, če je kaj zraslo na njivi, kamor je blok usadal 11. decembra svojih 5000 slovenskih krompirjev. — Ker pa je njiva precej daleč, pravijo, da v nekem Kupincu blizu belega Zagreba, kjer jo straži strogi gospod, se je bilo treba seveda vvesti v avto in odpeljati tja dol. Preje pa je naš škofjeloški „Slovenski blok“ seveda dal poklicati še drugega gospoda, ki tvori enak „Slovenski blok“ v nekem drugem gorenjskem mestu. To pa zato, da bi ga pred strožim sodnikom enega samega ne bilo strah ali pa sram,

Slike za nove delavske knjižice
dobite najlepše in najcenejše pri

Foto Jug - Kranj

ker oni gospod menda trdi, da je 3.000 krompirjev vse prinalo, da bi njih sad mogel priporočiti gospodom do časti in slave.

Mi pa rečemo samo: Ves „Slovenski blok“ z vsem semenom, ki ste ga vsadili 11. decembra je vsajen na napačno njivo, kjer ne bo sadu za sejace. Sedaj hodite okoli in isčete a našli ne boste ničesar.

MALI OGLASI
Za v-ako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 6 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKSS**, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Avto limuzina 5 sedežna s koncesijo se po nizki ceni prida. Pojasnila daje Šusteršič, Ljubljana, Frankopanska 21.

Nekaj postelj in sobne oprave prodam v nedeljo 19. t. m. ob 2. uri popoldne. Kranj, Blejska cesta 5.

Odda se soba z eno ali dvema posteljama na Mestnem trgu. Naslov v upravi.

S t. majem se odda v sredini mesta dvoje stanovanj, obstoječih iz sobe in kuhinje. Več se poizve v upravi „Gorenja“.

Stanovanje na Primskovem dobi starejša ženska oseba. Pogoji zelo ugodni. Naslov v upravi.

Tep svetel prostor, pripraven za boljšo obrt, se takoj odda. Naslov v upravi.

Odda se opremljena soba gospodu in to takoj. Naslov v upravi.

Odda se dvosobno stanovanje s 1. aprilom nasproti novega kopalnišča, Rupa 43. Ištota se odda soba in kuhinja.

Prodam 1000 kg ajdove slame. Ravno toliko repe iz podpisnice. Visoko 28.

Gostilni ali vinotič vzemam v najem. Plaćam najemnino za pol leta naprej. Naslov v upravi.

Kupci!

Krasne stavbne parcele v Kranju po 4.000 m², 6.000 m² in po 1.000 m² na prodaj. Na prodaj je tudi več stanovanjskih hiš ž od 25.000 din dalje.

LOVRO REBOLJ - KRANJ

Hotel Stara pošta Kranj

priredi v nedeljo 19. t. m. ob 5. uri pop. **pustno zabavo**

V torek, dne 22 februarja ob 6. uri **zv. pustno veselje**

Obe prireditvi brez vstopnine. Igra Salon-orkester. Cene nizke!

Vsa vina čez ulico 2 - 4 din ceneje!

Za cenj. obisk se vijudno priporočata **F. F. Lieber.**

Ugodno se kupijo razni ostanki manufakture.
Oglejte si izložbe.

Crobath - Kranj

Stavbno in pohištveno mizarstvo mrtvaške rakve v zalogi

MARKIČ MATEVŽ NAKLO

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Novoporočeni!

Najlepše in najcenejše spominske slike na poroko Vam izvrši

Foto Jug - Kranj

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

r. zadruga z omejeno z.

K R A N J

Vabilona

IX. REDNI OBČNI ZBOR

GORENJSKE KMETIJSKE ZADRUGE V KRANJU, ki se bo vršil v ponedeljek 27. februar 1939 ob poli 10. uri dop. v dvorani Ljudskega doma v Kranju

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva
2. Poročilo nadzorstva
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1938
4. Volitev v nadzorstvo
5. Slučajnosti.

Kranj, dne 15. februarja 1939.

Ivan Zupan, l. r.

Lovro Novak, l. r.

predsednik

Zenini in neveste!

S pri nas izdelanim prstanom zvezan zakon bo srečen in pot v življenje bo s cvetjem posuta.

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po najvišji dnevni ceni!

Take ure od 100 din dalje